

AIKAKAUSLEHTIVIIKON TEHTÄVÄT

4.–6. luokat

Tehtävät voi suorittaa kirjaston lehtiosastolla tai Aikakauslehtiviikon sivustolla lasten ja nuorten digilehtien parissa.

SARJAKUVATEHTÄVÄT

Arvaa kuka?

Valitse sarjakuvalehdistä yksi hahmo. Muut yrittävät arvata, mikä hahmo on kyseessä esittämällä sinulle kysymyksiä. Yritä heittäytyä rooliin ja vastata kysymyksiin hahmoa esittäen.

Ääninäyttelijä

Valitkaa ryhmälle yhdessä luettavaksi yksi sarjakuva.

Lukekaa vuorotellen puhekuplia ääneen niin, että opettaja vaihtaa jatkuvasti tunnetilaa, johon lukiessa eläydytte. (esimerkiksi: iloisesti, vihaisesti, surullisesti, hämmästyneesi, uhkaavasti, leikkisästi)

Tunnetila voi vaihtua myös kesken repliikin!

Keskustelkaa lopuksi, miltä eläytyminen tuntui. Oliko tunnetta vaikea vaihtaa sarjakuvan tunnelmasta poikkeavaksi? Entä miltä tuntui vaihtaa tunnetilaa kesken repliikin? Miten tunnetilan muutos vaikutti repliikkeihin ja tarinaan?

Sarjakuva näytelmäksi

Valitkaa sarjakuva, jonka muutatte näytelmäksi. Voitte tehdä tämän myös lyhyenä versiona, jolloin näytelmä sisältää vain lyhyen pätkän sarjakuvasta.

Jakautukaahan ryhmiin sen mukaan, kuinka monta hahmoa sarjakuvassa esiintyy. Ryhmä tarvitsee hahmojen lisäksi myös yhden kertojan.

Muokatkaa sarjakuvan tarina näytelmäksi kirjoittamalla siitä käsikirjoitus. Käsikirjoituksessa kuvaillaan tilannetta, jossa tarina tapahtuu, ja kirjoitetaan roolihahmojen repliikit. Kirjatkaa käsikirjoitukseen myös hahmojen toimintaa kuvailevaa tekstiä (esim. kävelee hitaasti) ja äänenpainoja (esim. kuiskaa, huutaa).

Jakakaa roolit. Yksi ryhmän jäsenistä on kertoja, joka kuvailee esimerkiksi tapahtumahetkeä ja siirtymiä.

Muut ovat tarinan hahmoja.

Suunnitelkaa esitys miettimällä esimerkiksi, miten liikutte, miten lausutte repliikit ja miten kertojaääni voi luoda tarinan tunnelmaa.

Harjoitelkaa näytelmää ja esittääkää se muulle ryhmälle.

Piirrä oma sarjakuva

Mieti, millaisista sarjakuvista pidät. Suunnittele oma sarjakuva, jossa voit käyttää joko valmiita sarjakuva-hahmoja tai keksiä omia hahmoja. Mieti, millainen tunnelma sarjakuvassasi voisi olla. Onko se esimerkiksi humoristinen tai jännittävä?

Piirrä vähintään kolmen ruudun pituinen sarjakuva. Kirjoita myös puhekuplatekstit.

Laittakaa sarjakuvat esille luokan seinälle tai koostakaa ne luokan omaksi sarjakuvalehdeksi.

Voitte hyödyntää esimerkiksi Lasten lehtikonetta (lastenlehtikone.fi)

JOURNALISTISET TEHTÄVÄT

Faktaa vai fiktiota?

Valitkaa luokan kesken yksi aikakauslehtijuttu, jonka jokainen lukee. Aikakauslehtiviikon sivustolla journalistisia juttuja sisältävät nämä lehdet: *Goal*, *Heppu*, *Koululainen*

Voitte valita myös jonkin näistä yläkoululaisille suunnatun Aikkari-lehden jutuista (aikkarilehti.fi):

Pehmoainon laulut syntyvät tylsyydestä (s. 20)

Ilaripro luottaa toistojen voimaan (s. 30)

Rakkaudesta lajiin (s. 36)

Kokiksesta koululakkoon (s. 46)

Fakta on tosiasia, joka voidaan varmistaa tarkistamalla. Keskustelkaa yhdessä, mitä faktoja juttu sisältää. Mistä ne ovat peräisin? Miten voisitte varmistaa jutussa esiintyvän faktan?

Ryhdy toimittajaksi

Valitse sinua kiinnostava aikakauslehtijuttu ja lue se kokonaan. Mieti tekstin perusteella, mitä toimittaja on kysynyt jutun haastateltavilta. Kirjoita ainakin viisi kysymystä ylös.

Jakautukaa pareihin. Haastattele luokkatoveriasi kirjaamiesi kysymysten avulla ja kirjoita vastaukset ylös. Vaihtakaa sitten vuoroja.

Kirjoittakaa tekemienne haastattelujen perusteella toisistanne noin sivun pituiset henkilöjutut.

Tarkista lopuksi, että jutusta löytyvät nämä elementit:

- napakka otsikko
- kiinnostava ingressi eli alaotsikko
- houkutteleva aloitus
- haastateltavan esittelevä virke
- vähintään yksi sitaatti eli haastateltavan puhetta

Kun juttu on valmis, anna se parillesi tarkistettavaksi. Kysy palautetta: kuvasiko teksti häntä totuudenmukaisesti? Oliko jutussa virheitä tai vääринymmärryksiä? Kirjoita jutusta toinen versio, jossa otat huomioon parisi kommentit.

Mielipiteen tunnistaminen

Kolumni, mielipidekirjoitus, pääkirjoitus ja arvio ovat näkökulmatekstejä, joissa kirjoittaja tuo esiin omat ajatuksensa jostakin aiheesta.

Etsi aikakauslehdestä näkökulmateksti ja lue se. Voit myös lukea Aikkari-lehden pääkirjoituksen (s. 3) tai tutkija Minna Vigrenin kirjoittaman kolumnin *Tulevaisuus alkaa kuvittelusta* (s. 35).

Kirjoita ylös vähintään kaksi asiaa, jotka ovat kirjoittajan omaa mielipidettä tai pohdintaa.
Kirjoita ylös vähintään kaksi asiaa, jotka ovat faktaa.

Keskustelkaa lopuksi yhdessä, mistä erotitte faktan ja mielipiteen. Oliko tekstissä kohtia, joissa ne oli vaikeaa erottaa toisistaan?

Mielipidekirjoitus

Kirjoita oma näkökulmateksti seuraavia apukysymyksiä hyödyntäen.

Valitse asia, joka on sinulle tärkeä ja josta sinulla on vahva mielipide.

Pohdi aihetta esimerkiksi näiden kysymysten avulla:

Miksi aihe on sinusta tärkeä?

Mitä mieltä olet asiasta?

Oletko ollut asiasta jonkun kanssa eri mieltä? Miten toinen on perustellut mielipidettään?

Miten perustelet omaa mielipidettäsi? Löydätkö faktoja ajatustesi tueksi?

Miten saisit mahdollisesti eri mieltä olevan lukijan ajattelemaan asiaa sinun näkökulmastasi ja ymmärtämään mielipidettäsi?

Lukekaa lopuksi kirjoitukset ääneen siten, että kukaan ei lue omaa tekstiään. Keskustelkaa yhdessä teksteistä. Tulevatko mielipiteet selkeästi tekstistä esiin? Miten ne on perusteltu? Saiko jokin teksti oman mielipiteesi aiheesta muuttumaan? Miksi on tärkeää, että asioista tuodaan eriin eri näkökantoja?

Lukupiiri

Jakautukaa neljän oppilaan ryhmiin ja valitkaa aikakauslehdestä juttu, josta keskustellette.

Mistä juttu kertoi?

Kuka tai ketkä olivat jutun keskiössä?

Mitä jutussa tapahtui?

Oliko jotain, mitä et ymmärtänyt?

Mikä oli jutun tärkein asia?

Mitä uutta opit?

Perustuiko juttu jonkun haastatteluun?

Oliko teksti helppo vai vaikea lukea?

Oliko jutussa kuvia? Toivatko ne lisäarvoa jutulle?

Oliko otsikko houkutteleva? Miksi?

Miten juttu alkoi ja miten se loppui?

Oliko juttu kiinnostava? Miksi / miksi ei?

Liittyikö aihe omaan elämäsi?

Miksi tällainen juttu on kirjoitettu?

Kenelle se on suunnattu?

Muuttuiko ajatuksesi aiheesta jutun luettuasi?

Kenelle suosittelisit juttua?

Valitkaa roolit: puheenjohtaja ohjaa keskustelua, sihteeri kirjoittaa muistiinpanoja, ihmettelijä esittää kysymyksiä ja tiivistäjä summaa havaintoja. Tehkää lopuksi lyhyt esitys, johon kokoatte keskeiset havaintonne. Esittäkää ajatuksenne ja huomionne jutusta muulle ryhmälle.

Väittely

Erimielisyys ei tarkoita riitelyä, vaan parhaimmillaan se avartaa omaa ajattelua ja auttaa huomioimaan muita näkökulmia. Väittelyharjoitus on hauska ja hyödyllinen keino harjoitella argumentointitaitoja sekä omista mielipiteistä poikkeavien näkökulmien huomioimista ja eri mieltä olevien kunnioittamista.

Jakautukaa neljään ryhmään. Kukin ryhmä saa näkökulman, jonka puolesta pitää argumentoida. Miettikää ryhmässä, miten perustellette saamaanne väitettä ja mistä voisitte löytää tietoa väitteiden tueksi. Teidän ei tarvitse olla sitä mieltä oikeasti! Väittelyaika on kymmenen minuuttia. Yleisö äänestää lopuksi väittelyn voittajan. Älkää äänestäkö sen perusteella, mitä mieltä olette, vaan kiinnittäkää huomiota ryhmän perusteluihin. Kumpi perusteli väitettään vakuuttavammin?

Voitte päättää aiheet väittelyharjoitukseen itse tai käyttää näitä:

Väite 1: Älypuhelinta pitäisi saada käyttää koulussa

Vastaväite: Älypuhelimet pitää kieltää kokonaan koulussa

Väite 2: Koulun pitäisi alkaa aikaisintaan kello 10

Vastaväite: Koulun pitäisi alkaa aina kello 8

Väite 3: Koulussa pitäisi olla enemmän liikuntaa

Vastaväite: Koulussa pitäisi olla vähemmän liikuntaa

Keskustelkaa lopuksi, muuttuiko oma mielipiteenne asiasta väittelyn myötä.

MAINOSTEHTÄVÄT

Tutki mainoksia

Jakautukaa pareihin tai pieniin ryhmiin. Etsikää aikakauslehdistä yksi mainos tutkittavaksi. Voitte valita myös toisen Aikkari-lehden mainoksista. Miettikää yhdessä näitä kysymyksiä:

- Mitä mainostetaan?
- Mikä on mainoksen kohderyhmä eli ketä mainoksella yritetään houkutella?
- Mitä kuva kertoo?
- Onko mainoksessa tarinaa?
- Mikä mainoksessa herättää kiinnostuksen?

Oma mainos

Suunnitelkaa ryhmässä oma mainos valitsemastanne aiheesta. Se voi olla esimerkiksi jokin hyvä kirja, välipala tai tapahtuma. Tuote, jota mainostatte, voi olla myös täysin kuvitteellinen!

Miettikää, kenelle valitsemaanne asiaa kannattaisi mainostaa. Kun olette valinneet kohderyhmän, miettikää, miten kyseiseen kohderyhmään kannattaa vedota. Millainen kuva herättäisi kiinnostuksen?

Voisiko mainosteksti olla humoristinen vai hieman arvoituksellinen?

Laatikaa muutama mainoslause. Voitte valita niistä parhaan tai käyttää useampaa – mikä vain tekee mainoksestanne mahdollisimman vetoavan.

Toteuttakaa mainos piirtämällä tai Kansikone-ohjelmalla (kansikone.fi)